

SZKOLNY PROGRAM

PROFILAKTYKI

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

IM. STANISŁAWA LIGONIA

W KSIĄŻENICACH

Szkolny program profilaktyki został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Rodziców, Samorząd Uczniowski i zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 01.09.2003r. uchwałą nr 2.

PODSTAWA PRAWNA:

- 📖 Rozporządzenie MEN i Sportu z dnia 26.02.2002r w sprawie podstawy programowej wychowania: przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458)
- 📖 Rozporządzenie MEN i Sportu z dnia 31.01.2002r zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U.nr10 poz. 96)
- 📖 Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994r (Dz. U. Nr 111 poz. 535),
- 📖 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20.08.1996r w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112 poz. 537)
- 📖 Ustawa z dnia 26.10.1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35 poz. 230 tekst ostatni zmieniony 25.06.2002 Dz. U. 02.84 poz. 763)
- 📖 Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24.04.1997r (Dz. U. Nr 75 poz. 468)
- 📖 Ustawa z dnia 09.11.1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10 poz. 55)
- 📖 Rozporządzenie MEN i Sportu z dnia 24.04.2002r zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, sposobu dokonywania ich sprostowań i wydawania duplikatów, a także zasad legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego za granicą oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych czynności (Dz. U. Nr48 poz. 446)

- 📖 Rozporządzenie MEN i Sportu z dnia 29.03.1986r w sprawie odrębnych form działalności profilaktyczno- wychowawczej dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. Nr 19 poz. 100)
- 📖 Uchwała Sejmu RP z dnia 07.05.1997r w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich
- 📖 Rezolucja Sejmu RP z dnia 01.08 1997r w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystywania seksualnego nieletnich (Monitor Polski nr 50 poz. 476)
- 📖 Rozporządzenie MEN i Sportu z dnia 31.01. 2003r w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

TYP SZKOŁY:

Szkoła Podstawowa im. Stanisława Ligonia w Książenicach. Beneficjentami tego programu są uczniowie, rodzice, nauczyciele i wszyscy pracownicy szkoły.

DIAGNOZA ŚRODOWISKA I POTRZEB UCZNIÓW, RODZICÓW ORAZ NAUCZYCIELI I INNYCH OSÓB ZWIĄZANYCH ZE SZKOŁĄ:

Szkoła wiejska, do której uczęszcza ok.200 uczniów. Większość rodziców naszych uczniów to osoby pracujące z niewielką ilością emerytów i rencistów. Średnia wieku naszych rodziców wynosi ok. 32 lata.

Problemy globalne z jakimi boryka się nasza społeczność szkolna to:

- 📖 Warunki rodzinne tzn. : konflikty rodzinne, słaba więź z rodzicami, reguły styl i praktyka wychowania w rodzinie, prowulgarny styl bycia,
- 📖 Problemy emocjonalne tzn. : niedojrzałość emocjonalna, stresujące zdarzenia życiowe, niska samoocena, brak kontroli emocji,
- 📖 Problemy szkolne tzn. : niepowodzenia w nauce, podatność na niepożądane zachowania wśród rówieśników, zawężenie oczekiwań edukacyjnych, rywalizacja zamiast kształcenia, wczesne przejawy agresywnego zachowania, rosnąca brutalizacja w środowisku rówieśniczym szkoły,
- 📖 Problemy interpersonalne tzn. : odrzucenie przez rówieśników, alienacja i izolacja społeczna,
- 📖 Problem negatywnych wzorców: promocja picia i ćpania przez idoli, proalkoholowe normy kulturowe, komercjalizacja muzyki przez przemysł, reklama skierowana do młodych, w tym motywy seksu, wczesna inicjacja, klimat ogólnego lekceważenia wartości ludzkich,
- 📖 Kontekst ekologiczny tzn. : zdeintegrowane środowisko sąsiedzkie, bezrobocie,
- 📖 Upośledzenie fizyczne tzn. : uszkodzenie narządów zmysłów,
- 📖 Opóźnienie w rozwoju tzn. : niekompetencja społeczna, deficyt uwagi, trudności w czytaniu, brak odpowiednich nawyków i umiejętności związanych z pracą i pozytywną aktywnością ludzką.

OGÓLNE CELE PROFILAKTYKI SZKOLNEJ:

- 📖 Umacnianie więzi z rodzicami,
- 📖 Zainteresowanie rodziców nauką szkolną i problemami dziecka,
- 📖 Próby rozwiązywania niektórych problemów emocjonalnych uczniów,

- 📖 Respektowanie norm i wartości społecznych,
- 📖 Zdobywanie umiejętności korzystania z różnych form pomocy,
- 📖 Dystans w stosunku do osób nieznanym,
- 📖 Zwiększanie poczucia własnej wartości,
- 📖 Nabywanie umiejętności społecznych,
- 📖 Zdobywanie umiejętności odmawiania,
- 📖 Opóźnianie wieku inicjacji alkoholowej, tytoniowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO :

1. GRUPA CELÓW WYWODZI SIĘ Z PROBLEMÓW O PODŁOŻU RODZINNYM:

- 📖 Wzmocnienie wychowania do miłości w rodzinach,
- 📖 Przekonanie rodziców i dzieci, że wzajemny szacunek dzieci do rodziców i odwrotnie jest podstawą funkcjonowania współczesnych rodzin,
- 📖 Nawiązywanie efektywnej współpracy rodziców i dzieci,
- 📖 Modyfikowanie niepożądanych i nieodpowiednich form zachowania bez stosowania przemocy,
- 📖 Przekonanie rodziców do poglądu , iż dziecko jest „inwestycją”,

2. GRUPA CELÓW ZWIĄZANA JEST Z TRUDNOŚCIAMI PSYCHICZNYMI:

- 📖 Rozpoznawanie, wyrażanie uczuć,
- 📖 Wyrabianie umiejętności kontrolowania swoich emocji, jak również radzenie sobie z tzw. „emocjami negatywnymi” lub po prostu trudnymi.

3. GRUPA CELÓW DOTYCZY SFERY PEDAGOGICZNEJ I ETYCZNEJ:

- 📖 Zgłębianie wybranych problemów etycznych i moralnych, w odniesieniu do dzisiejszych ludzkich postaw,
- 📖 Konsekwencja w postępowaniu i przewidywanie skutków niewłaściwego postępowania.

4. GRUPA CELÓW PORUSZA TRUDNOŚCI OPIEKUŃCZE I POMOCOWE:

- 📖 Zwiększanie świadomości o miejscach przeznaczonych do udzielania pomocy i formach świadczenia pomocy,
- 📖 Rola wybranych instytucji w niesieniu pomocy ludziom potrzebującym.

5. GRUPA CELÓW WYWODZI SIĘ Z PROBLEMÓW Z SAMOAKCEPTACJĄ, CZYLI PODŁOŻE PSYCHICZNE:

- 📖 Budowanie własnego „ego” w znaczeniu pożądanym,
- 📖 Budowanie poczucia podmiotowości,
- 📖 Kształtowanie postawy zaufania we własne możliwości,
- 📖 Budowanie pozytywnego stosunku do siebie i innych oraz postawy otwartości.

6. GRUPA CELÓW MA RODOWÓD W PROBLEMACH SPOŁECZNYCH:

- 📖 Nauka asertywności,
- 📖 Kształtowanie postawy dystansu do osób nieznanymi,
- 📖 Opracowanie procedury postępowania z osobami obcymi w szkole – jako załącznik do programu,
- 📖 Zwiększanie zdolności do nawiązywania pozytywnych kontaktów interpersonalnych,
- 📖 Nauka metod rozwiązywania konfliktów,
- 📖 Zasady dobrej komunikacji.

7. GRUPA TO CELE ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI UZALEŻNIAJĄCYMI:

- 📖 Pogłębienie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych,
- 📖 Kształtowanie trzeźwych obyczajów poprzez dostarczanie wzorców asertywnych oraz ukazywanie atrakcyjnego aspektu zdrowego trybu życia,
- 📖 Uświadamianie sobie natychmiastowych strat wartości poprzez używanie środków uzależniających, głównie alkoholu
- 📖 Opóźnianie wieku inicjacji alkoholowej i tytoniowej,
- 📖 Ułatwienie współpracy pomiędzy nauczycielami a rodzicami uczniów,
- 📖 Kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych dotyczących picia alkoholu.

ZASADY POSTĘPOWANIA UCZNIÓW i NAUCZYCIELI:

1. Na terenie szkoły obowiązuje przestrzeganie wszystkich regulaminów i zasad ustalonych przez RP.
2. Oprócz pkt. 1 obowiązują w pełni, ogólnie przyjęte normy postępowania i zachowania.
3. W szczególności w naszej placówce obowiązuje zakaz:
  - Stosowania przemocy
  - Posiadania i zażywania napojów alkoholowych
  - Posiadania i palenia papierosów
  - Posiadania i zażywania środków psychoaktywnych
  - Posiadania i demonstrowania przedmiotów ostrych, substancji zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu człowieka
  - Ryzykownych zachowań zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu
  - Przebywania na terenie szkoły osób nieupoważnionych i obcych szkole
  - Przebywania na terenie szkoły (łącznie z boiskiem) osób obcych.
4. W przypadku złamania zakazów z pkt. 3 dyrektor szkoły wraz z RP wyciągnie konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły. Oprócz tego, w każdym przypadku stwierdzenia w/w nieprawidłowości rodzice sprawcy zawsze zostają wezwani do szkoły.
5. Każdy stwierdzony przypadek patologii szkolnej zostaje odnotowany w dzienniku pedagoga i podany do publicznej wiadomości na apelu szkolnym.
6. O przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia uczniowie powinni niezwłocznie zawiadomić osobę personelu szkolnego.
7. W przypadkach pojawienia się na terenie osób obcych do bezpośredniej interwencji zobowiązana jest pani „stopka” i woźna szkolna.
8. Problemy i konflikty zarówno uczniowie, jak i nauczyciele powinni zgłaszać do pedagoga szkolnego.
9. O rażących przypadkach niedostosowania się do prawa zawartego w pkt. 1-3 oraz w przypadkach naruszenia Prawa Cywilnego zostają powiadomione powołane do tego celu instytucje: Policja, Prokuratura, Sąd.

10. Wszystkie sprawy problemowe lub konfliktowe oraz przypadki niedostosowania się do pkt. 3 można zgłaszać pisemnie w zaklejonej kopercie pod adresem pedagoga w sekretariacie szkoły.
11. Problemy sygnalizowane w korespondencji, o której mowa w pkt. 10 są przekazywane i analizowane na posiedzeniach RP .
12. Odpowiedzi będą udzielane na zebraniach z rodzicami, na lekcjach z uczniami, na apelach lub indywidualnych rozmowach.
13. Odpowiedzi będzie udzielała wyznaczona przez dyrektora szkoły osoba.

UWAGI O REALIZACJI:

Program realizowany jest przez 6 lat szkolnych – 1 cykl kształcenia.

Zagadnienia zostały podzielone na 7 bloków problemowych i w każdym roku szkolnym jest realizowany 1 blok tematyczny. Tylko w jednym 2004/2005 roku szk. Połączone zostały dwa moduły tematyczne, z uwagi na zbieżność zagadnieniową.

W kolejnych latach szkolnych realizacja bloków prezentuje się następująco:

- 📖 ROK SZK. 2003/2004: moduł dotyczący WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH, CZYLI CELE ZWIĄZANE Z RODZINĄ,
- 📖 ROK SZK. 2004/2005: moduł dotyczący ELIMINACJI CZYNNIKÓW RYZYKA, CZYLI CELE ZWIĄZANE Z TRUDNOSCAMI PSYCHICZNYMI, JAK RÓWNIEŻ ZE SFERĄ PEDAGOGICZNO-ETYCZNĄ,
- 📖 ROK SZK. 2005/2006: moduł dotyczy WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH, CZYLI OPIEKUŃCZO-POMOCOWY,
- 📖 ROK SZK. 2006/2007: moduł dotyczy WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH, CZYLI ZWIĄZANYCH Z SAMOAKCEPTACJĄ,
- 📖 ROK SZK. 2007/2008: moduł dotyczy ELIMINACJI CZYNNIKÓW RYZYKA, CZYLI TRUDNOŚCI SPOŁECZNE,
- 📖 ROK SZK. 2008/2009: moduł dotyczy ELIMINACJI CZYNNIKÓW RYZYKA, CZYLI PROBLEMY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI UZALEŻNIAJĄCYMI.

Realizacja odbywa się planowo i systematycznie wg harmonogramu. Z uwagi na dość odległy termin realizacji, niektórych modułów, harmonogram programu ustalony jest na jeden rok szkolny i funkcjonuje w formie załącznika. Harmonogram jest opracowany, opiniowany i zatwierdzany wg procedur określonych w ustawie przed każdym nowym rokiem szkolnym w sierpniu.

Wszelkie zmiany do programu, modyfikacje i nowelizacje wprowadzane są w formie aneksów. Opracowywanych, opiniowanych i zatwierdzanych przed każdym rokiem szkolnym w sierpniu.

SPOSOBY REALIZACJI, CZYLI FORMY , METODY, ŚRODKI:

- 📖 FORMY i METODY: praca w grupach, praca w zespołach klasowych, praca indywidualna, drama autorefleksja, miniwykład, wymiana doświadczeń, burza mózgów, ćwiczenie nowych sposobów komunikowania się, powrót do wspomnień z dzieciństwa, zabawa, plakat, rysunek, gry dydaktyczne, test, odkrywanie, przeżywanie, wycieczki, pogadanki, dyskusje, pokazy, zabawa, ruch, prelekcje, itp.
- 📖 ŚRODKI DYDAKTYCZNE: podręczniki, sprzęt RTV, środki audiowizualne, plansze, artykuły plastyczne, tablice, ulotki, ankiety, komiksy, filmy video, kasety, płyty CD, karty pracy, przewodniki, foliogramy, projektor, mapy, prasa, różne publikacje książkowe, sprzęt sportowy, baza materialna szkoły, itp. .

IX. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ: wszystkie osoby pracujące w naszej placówce tzn.:

- 📖 Dyrektor szkoły,
- 📖 Wszyscy nauczyciele pracujący w naszej szkole,
- 📖 Pedagog szkolny,
- 📖 Higienistka szkolna,
- 📖 Personel kuchenny,
- 📖 Personel gospodarczy,
- 📖 Personel administracyjny,
- 📖 Instytucje współpracujące ze szkołą w ramach realizacji programu,
- 📖 Zaproszeni goście , specjaliści.

ROK SZKOLNY 2006/2007

3. GRUPA CELÓW WYWODZI SIĘ Z PROBLEMÓW Z SAMOAKCEPTACJĄ, CZYLI PODŁOŻE PSYCHICZNE:

- 📖 Budowanie własnego „ego” w znaczeniu pożądanym,
- 📖 Budowanie poczucia podmiotowości,
- 📖 Kształtowanie postawy zaufania we własne możliwości,
- 📖 Budowanie pozytywnego stosunku do siebie i innych oraz postawy otwartości,

Odbiorcy: uczniowie klas I-VI, ich rodzice, wychowawcy, chętni uczestnicy z poza szkoły. Grupy 15- osobowe zarówno dla uczniów jak i dla rodziców. Część zajęć prowadzonych jest wspólnie rodzice i dzieci, niektóre zajęcia są tylko dla uczniów, inne tylko dla rodziców. Wychowawcy mogą uczestniczyć we wszystkich rodzajach zajęć

Zakres treściowy zajęć:

1. Samoocena.
2. Aspiracje.
3. Techniki pozytywnego myślenia.
4. Inteligencja.
5. Nowe wymagania wobec naszej inteligencji.
6. Szkolny konkurs na kreatywność i twórczość, opracowanie regulaminu.
7. Rodzaje postaw.
8. Kwestie odpowiedzialności.
9. Happening pół żartem, pół serio: Reklama mojej osoby.
10. Pomiędzy egoistą a człowiekiem znającym swoją wartość.

OCZEKIWANE EFEKTY:

- 📖 Ukształtowanie poglądu o sobie „jestem osobą, moje zdanie też jest ważne”,
- 📖 Swobodne wyrażanie swoich poglądów ,
- 📖 Odważna obrona swojego zdania,
- 📖 Akceptacja siebie,
- 📖 Adekwatna samoocena.
- 📖 Stosowanie i wykorzystywanie pozytywnego myślenia,
- 📖 WIEM, CO POTRAFIĘ, WIEM NA CO MNIE STAĆ.

Ilość, rodzaj zajęć:

- 1 godz. zaj. - wychowanie do życia w rodzinie – uczniowie,
  - 3 godz. lekcyjne – w ramach godz. do dyspozycji wychowawcy -uczniowie
  - 2 godz. – warsztaty – uczniowie i rodzice
  - 5 godz. – wykład – rodzice
  - 3 godz. – szkolny konkurs na kreatywność i twórczość – uczniowie
  - 2 godz. – happening – reklama swojej osoby – uczniowie i rodzice
  - 4 godz. – konsultacje indywidualne - uczniowie i rodzice
- Razem: 20 godz.

UWAGA: w/w treści realizowane są także na zajęciach typu: zajęcia zintegrowane, katecheza, j. polski, inne wg potrzeb.

Przewidywane osoby do prowadzenia zajęć:

1. wychowanie do życia w rodzinie- mgr E. Matuszczyk, katecheza- mgr E. Matuszczyk, ks. Proboszcz - mgr Roman Łaksa,
2. godziny wychowawcze, zajęcia zintegrowane – wychowawcy klas I –VI
3. warsztaty – przedstawiciele w/w instytucji współpracujących ze szkołą
4. wykłady – przedstawiciele w/w instytucji współpracujących ze szkołą
5. konkurs kreatywności i twórczości – mgr E . Sosnowska, mgr I. Forajter, mgr K. Szulc
6. happening - rodzice
7. konsultacje indywidualne - przedstawiciele w/w instytucji współpracujących ze szkołą

FORMY i METODY: praca w grupach, praca w zespołach klasowych, praca indywidualna, drama autorefleksja, miniwykład, wymiana doświadczeń, burza mózgów, ćwiczenie nowych sposobów komunikowania się, powrót do wspomnień z dzieciństwa, zabawa, plakat, rysunek, gry dydaktyczne, test, odkrywanie, przeżywanie, wycieczki, pogadanki, dyskusje, pokazy, zabawa, ruch, prelekcje, itp.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: podręczniki, sprzęt RTV, środki audiowizualne, plansze, artykuły plastyczne, tablice, ulotki, ankiety, komiksy, filmy video, kasety, płyty CD, karty pracy, przewodniki, foliogramy, projektoskop, mapy, prasa, różne publikacje książkowe, sprzęt sportowy, baza materialna szkoły, itp.

Osoby odpowiedzialne za organizację:

1. Dyrektor szkoły mgr Salomea Morawin.
2. Pedagog szkolny mgr Elżbieta Matuszczyk.
3. Nauczyciele, wychowawcy poszczególnych klas, które będą uczestniczyć w zajęciach